

DOI: <https://doi.org/10.54937/ssf.2024.23.4.92-99>

Hudba a región: edukačný výskum v základných školách Žilinského kraja

Music and Region: Educational Research in Primary Schools of the Žilina Region

Martina Krušinská¹, Michaela Holešová

Abstract

In the text we present the results of the research focused on regional education and folk music culture, which we carried out in primary schools of the Žilina region in the school year 2022/2023.

Keywords: Regional education. Folk culture. Music education. Music activities. Primary school

Úvod

V školskom roku 2022/2023 sme realizovali edukačný výskum zameraný na realizáciu priezrovej témy regionálna výchova a ľudová kultúra a voliteľného predmetu regionálna výchova v základných školách Žilinského kraja. Nastoleným výskumom sme chceli poznať aktuálny stav tematizovania regionálnej ľudovej kultúry so zameraním na hudobné umenie v slovenských základných školách a porovnať tak výsledky z predchádzajúcich výskumov. Na výskume participovala matematicka RNDr. Michaela Holešová, PhD. zo Žilinskej univerzity v Žiline.

Metodika edukačného výskumu

Výskum sme aj s jeho prípravou realizovali v období január – september 2023 formou metódy online dotazníka, prostredníctvom oslovenia vedenia škôl mailom. V auguste 2023 sme výsledky dotazníkovej metódy doplnili o údaje získané z rozhovorov s riaditeľmi a učiteľmi vybraných škôl (ZŠ s MŠ v Malatinej, ZŠ Karpatská v Žiline). Ďalšie informácie sme získavali a konfrontovali v analýze textových dokumentov vybraných škôl. Výskum nadväzoval na naše predchádzajúce výskumné aktivity v rokoch 2005, 2011, 2017 (Krušinská, 2021, s. 16 – 26). Výsledky výskumu sme ďalej porovnávali s výsledkami prieskumov, ktoré sa najviac približovali našej téme: Cabanová

---

¹ Príspevok je tematicky prepojený s projektom *Vokálna intonácia v praxi základných a základných umeleckých škôl*, KEGA 009KU-4/2023.

(2005), Gašparová (2009), Bagalová (2011), Jágerová (2019), Uhrinová (2021) a s údajmi uvedenými na webovej doméne *Združenia pedagógov zo škôl s regionálnou výchovou* (2024).²

Cieľovou skupinou boli všetky základné školy Žilinského kraja – štátne, súkromné, cirkevné (spojené), v zastúpení regiónov Kysuce, Liptov, Orava, Stredné Považie, Turiec a ich jedenástich okresov: Kysucké Nové Mesto, Čadca, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Námestovo, Dolný Kubín, Tvrdošín, Žilina, Bytča, Martin, Turčianske Teplice. Spolu 255 základných škôl. Súbor škôl sme získali z *Centra vedecko-technických informácií: Podpory vedy, výskumu, vývoja, inovácií a vzdelávania Slovenskej republiky* pri MŠ SR (2023). Z osloveného základného súboru 255 škôl nám v dotazníku odpovedalo 133 škôl (zaokrúhlene 52%) z primárneho stupňa vzdelávania a 57 škôl (zaokrúhlene 22%) zo sekundárneho stupňa vzdelávania.

Dotazník pozostával (z okrem dvoch identifikačných položiek v úvode) z deviatich polouzavretých položiek a dvoch otvorených dobrovoľných položiek. Dotazník bol anonymný s dobrovoľnou možnosťou uviesť na jeho konci adresu školy. Každý stupeň mal svoj vlastný dotazník, pričom otázky v ňom sa líšili iba v zozname uvedených predmetov pre prierezovú tematiku regionálna výchova a ľudová kultúra. Vo vzťahu k počtu položiek sme zohľadnili skutočnosť, aby vyplnenie dotazníka v online priestore nepresiahlo 10 minút. Respondenti mohli väčšinou v jednej položke uviesť viacero odpovedí.

Vo výskume sme si položili nasledovné otázky:

- Ako je regionálna výchova a ľudová kultúra zastúpená v organizačnej forme vzdelávania škôl?
- Aké hudobné aktivity zamerané na regionálnu výchovu a ľudovú hudobnú kultúru rozvíjajú základné školy?
- Aké inštitucionálne zázemie majú základné školy z hľadiska rozvíjania tém o regionálnej kultúre?

Sledované okruhy výskumu boli pre 1. a 2. stupeň osobitne, nasledovné:

- Regionálna výchova a ľudová kultúra v organizačnej forme vzdelávania základných škôl.
- Regionálna výchova a ľudová hudobná kultúra so zameraním na hudobné aktivity v obsahu vzdelávania základných škôl.
- Inštitucionálne zázemie základných škôl.

Hypotézy sme vytvorili na základe zistení v predchádzajúcich vyššie uvedených výskumoch. Súčasným výskumom sme chceli overiť nasledujúce hypotézy:

---

² Viac informácií o združení možno nájsť na: <http://www.regioskoly.sk>

- H1: Školy budú realizovať prierezovú tému regionálna výchova a ľudová kultúra najmä v predmete hudobná výchova, výtvarná výchova, slovenský jazyk a literatúra, vlastiveda (dejepis).
- H2: Približne 30% škôl bude realizovať samostatný voliteľný predmet regionálna výchova jednou hodinou týždenne, minimálne v jednom ročníku na prvom alebo na druhom stupni vzdelávania.
- H2.1: V tomto súbore sa vyskytujú aj školy s dvomi a viac hodinami regionálnej výchovy týždenne.
- H3: Témy regionálnej výchovy a ľudovej kultúry budú školy ďalej rozvíjať v mimotriednej a mimoškolskej činnosti.
- H4: V školách bude dôraz položený na spev ľudových piesní (viac ako 90%).
- H4.1 Menej ako 45% budú zastúpené ďalšie hudobné aktivity: hra na ľudovom nástroji, ľudové hry a ľudový tanec.
- H4.2 Vlastné tvorivé aktivity žiakov budú zastúpené v miere menej ako 10%.
- H4.3 Žiaci budú mať dobré vedomosti o svojom regióne (viac ako 70%).
- H5: Najsilnejšie inštitucionálne zázemie, ktoré prezentuje realizácia predmetu regionálna výchova, realizácia programu Rozšírená regionálna výchova a ľudová kultúra a členstvo v Združení pedagógov regionálnej výchovy a súčasnosti, budú mať školy v regióne Liptov a Orava.

Vyhodnotenie výskumu

Do edukačného výskumu sa zapojili základné školy všetkých regiónov Žilinského kraja – Kysuce, Liptov, Orava, Stredné Považie, Turiec. Návratnosť odpovedí učiteľov na prvom stupni bola veľmi dobrá (52%), pomerne slabú návratnosť vyplnených dotazníkov konštatujeme z druhého stupňa základných škôl (22% z celého súboru, 43% zo súboru odpovedí učiteľov na prvom stupni). Aj keď boli dotazníky anonymné, pripúšťame možnosť skreslenia odpovedí učiteľov na základe tendencie uvádzať žiaduce odpovede, ktoré sa považujú za spoločensky akceptovanejšie. Uvedené výsledky sú vytvorené z obrazu, ako sami seba učelia (školy) vo výskume prezentovali.

Ukázalo sa, že témy regionálnej výchovy a ľudovej kultúry sú v základných školách Žilinského kraja stále živé. Toto konštatovanie sa týka tak škôl s predmetom regionálna výchova, ako aj škôl bez tohto predmetu. Školy v súčasnosti realizujú prierezovú tematiku regionálna výchova a ľudová kultúra najmä v predmetoch hudobná výchova, vlastiveda (dejepis), výtvarná výchova, slovenský jazyk a literatúra, prírodoveda (prírodopis). Táto skutočnosť vyplýva z obsahu ŠVP (2008, 2015), ktorý uvedenú prierezovú tematiku definuje ako povinnú.

Na druhom stupni takmer 30% škôl realizuje voliteľný predmet regionálna výchova minimálne jednou hodinou týždenne, čo potvrdilo závery výskumu z roku 2011 (Krušinská, 2012, s. 47 – 56). Základné školy na prvom stupni nám v súčasnom výskume nepotvrdili významné zastúpenie voliteľného predmetu regionálna výchova. Nepotvrdila sa tak naša hypotéza, že približne 30% škôl bude uvedený predmet realizovať tak na prvom ako aj na druhom

stupni. Preto sme sa v ďalšom vyhodnocovaní výsledkov výskumu rozhodli pracovať iba so súborom druhého stupňa základných škôl, v ktorom sa nám uvedená hypotéza potvrdila. Školy na prvom stupni však dokumentovali významné zastúpenie už spomínanej prierezovej tematiky regionálna výchova a ľudová kultúra.

Zaujímavým bolo pre nás spojenie voliteľného predmetu multikultúrna výchova s prierezovou tematikou regionálna výchova a ľudová kultúra. Na druhom stupni sa v tomto voliteľnom predmete v obsahu ŠVP (2015) odporúča, aby sa predmet spájal aj s témami regionálnej výchovy. Z výsledkov výskumu vyplýva, že obsah predmetu multikultúrna výchova je s týmito témami minimálne prepojený (10% na prvom stupni, menej ako 5% na druhom stupni vzdelávania). Multikultúrna výchova je v školách chápaná ako výchova k iným kultúram a koncept domácich regionálnych kultúr tu zatiaľ nie je integrovaný.

V tomto výskume sme zaznamenali pokles inovatívneho vzdelávacieho programu Rozšírená regionálna výchova a ľudová kultúra, ako sme predpokladali na základe výskumu z roku 2011. Školy v regiónoch Liptov, Orava, Kysuce a Stredné Považie sa k tomuto programu prihlásili. Z nich tri školy – *Základná škola s materskou školou Jozefa Hanulu v Liptovských Sliachoch*, *Základná škola s materskou školou v Malatinej*, *Základná škola s materskou školou v Dlhom Poli* – sú tiež členmi Združenia pedagógov zo škôl s regionálnou výchovou. Školy v regiónoch Orava a Liptov potvrdili najsilnejšie inštitucionálne zázemie v tejto oblasti, čo vyplýva zo skutočnosti, že na Slovensku práve v týchto regiónoch boli prvé experimentálne overené školy s inovatívnym programom Rozšírená regionálna výchova a ľudová kultúra (ZŠ s MŠ Liptovské Sliache a ZŠ s MŠ Malatiná). Prekvapením bol pre nás región Turiec, z ktorého školy nepotvrdili inovatívny program ani členstvo v združení, no uviedli najpočetnejšie zastúpenie predmetu regionálna výchova dvomi a viac hodinami v učebnom pláne školy. V ďalšom výskume by bolo potrebné urobiť kvalitatívny výskum v školách v tomto regióne.

V rámci mimotriednej a mimoškolskej činnosti uviedli školy bohatú činnosť zameranú na región. V odpovediach učiteľov tak na prvom, ako aj na druhom stupni prevažovalo organizovanie kultúrnych podujatí a exkurzií (70%), menej bolo zastúpené pozývanie osobností a existencia krúžkov v školách (40%), najmenej činnosť folklórnych súborov a zriaďovanie »ľudových kútov« – zbierok ľudových artefaktov (20%). Kultúrne podujatia boli zamerané najmä na ľudové tradície spojené s ročným kolobehom. Vyskytli sa aj špecifické lokálne podujatia ako chorovod »*O milienci chodia*« z *Važca a Juniáles v Liptovských Sliachoch*. Z detských folklórnych súborov pôsobiacich na základných školách učitelia uviedli: *DFS Sliachanček z Liptovských Sliachov*, *DFS Cindruška z Liptovského Hrádku*, *DFS Skalka z Malatinej*, *DFS Roháčik zo Zuberca*, *DFS Goralček zo Suchej Hory*, *DFS Nábrežníček z Kysuckého Nového Mesta*, *DFS Lúčik z Turčianskych Teplíc*, *DFS Bodliáčik z Blatnice*, *DFS Buci a Spevácka dievčenská skupina Jedle z Martina*.

Kružková činnosť, besedy so zaujímavými osobnosťami a exkurzie boli v odpovediach učiteľov v prevažnej miere orientované na remeslá, historické a prírodné pamiatky regiónu. V oveľa nižšej miere sa poväčšine neformálne vzdelávanie zameriavalo na oblasť ľudovej kultúry. Tento výsledok potvrdila aj vo formálnom vzdelávaní Jágerová (2019, s. 76), ktorá uvádza, že v rámci obsahu regionálnej výchovy „*ľudová kultúra a folklórne prejavy tvoria v súčasnosti len menšiu časť obsahovej náplne tohto predmetu, zamerania. Školy orientujú túto oblasť predovšetkým na historicko-geograficko-prírodovedné vedomosti žiakov, čiastočne remeselnú-výtvarnú zručnosť.*“

V rámci formálneho vzdelávania zameraného najmä na predmet hudobná výchova a regionálna výchova, učelia potvrdili početné aktivity. Ako sme predpokladali, najpočetnejšie zastúpenie mal spev ľudových piesní v regióne (95%), ktorý do istej miery v odpovediach učiteľov potvrdil aj repertoár piesní a rečovník v regionálnom nárečí. Z konkrétnych ľudových piesní a hier učelia menovali však repertoár skôr všeobecne známy v texte tematizujúci ten ktorý región (*Na Orave dobre, Na Kysuciach dobre, Išli tri panenky z Turca* a iné). Ojedinele sa vyskytli piesne v goralskom nárečí (*Kolo mego vogrodecka, Co je to polecko, S pod tego javora* a iné), lokálne piesne.

Prekvapením bolo pre nás zastúpenie detských hier, hry na ľudových nástrojoch a ľudových tancov. Najmä na prvom stupni sa ukázalo výrazné zastúpenie detských ľudových hier všeobecne známych (70%): *Cip cip cipovička, Na húsky, O reťaz, Čížiček, Oli oli Janko* a iné. Pomerne vysoké zastúpenie mala tiež hra na ľudových nástrojoch a ľudový tanec na druhom stupni. Z konkrétnych tancov učelia uviedli tanec *Cindruška, Trcipolka, Goralský tanec, Brezovický tanec*. Učelia uviedli tiež hru žiakov na početných ľudových nástrojoch: *pastierske pišťaly, heligónka, husle, detské husličky, zvonce, rapkáče, hrkálky, ozembuch, drevené paličky* a iné. V rámci tejto aktivity nás najviac zaujala *škola hry Vajčovskej muziky z Horného Vadičova* na Kysuciach. Posledne menované aktivity sa vyskytovali tak v rámci formálneho ako aj neformálneho vzdelávania, vyžadovali by si v školách hlbší kvalitatívny výskum.

Inšpiratívnym môže byť pre nás moravský projekt *Tady jsme doma – Regionální folklor do škol*,³ v rámci ktorého učelia o.i. majú počítať s odbornou pomocou etnografa. Tiež dávame do pozornosti *Základnú umeleckú školu ľudového tanca a hudby v Ružomberku*,⁴ kde vedenie školy robí systematický etnografický výskum v rámci jednotlivých lokalít dolného Liptova a nazbieraný materiál vnáša do obsahu vzdelávania. V tejto súvislosti sa v našom výskume v súbore základných škôl s predmetom regionálna výchova štatisticky zaujímavé ukázali odpovede učiteľov, ktorí čerpajú repertoár z lokálnych či regionálnych zbierok. Tiež v oveľa väčšej miere takito

---

³ Viac informácií o projekte možno nájsť na: <https://www.nulk.cz/tadyjsmedoma>

⁴ Viac informácií o škole možno nájsť na: <https://fs-liptov.sk/index.php/zus-index>

učitelia čerpajú materiál od miestnych pamätníkov oproti učiteľom v školách bez predmetu.

Positívne sa tiež ukázalo zastúpenie produktívnych aktivít na druhom stupni – tvorba elementárnych piesní, vlastných spevníkov žiakov a výroba elementárnych nástrojov. Vo všetkých uvedených položkách dosiahli aktivity vyššie percento, ako sme očakávali. V porovnaní škôl s predmetom regionálna výchova bola tvorba spevníkov žiakov na druhom stupni oproti školám bez predmetu štatisticky pozoruhodne zastúpená.

Zaujímavou bola pre nás tiež otázka, nakoľko žiaci poznajú charakteristické znaky ľudovej kultúry svojho regiónu. Z odpovedí učiteľov z celého súboru vyplynulo, že len 60 % žiakov na druhom stupni má tieto vedomosti. Keď sme však súbor rozdelili na školy na druhom stupni s predmetom regionálna výchova a bez predmetu, vyšiel nám štatisticky zaujímavý rozdiel: takmer 90% žiakov na druhom stupni má vedomosti o charakteristických znakoch ľudovej kultúry svojho regiónu. Uvedené výsledky je potrebné ďalej kvalitatívne skúmať v prostredí základných škôl v rámci edukačného a etnografického výskumu.

V závere môžeme konštatovať, že vzdelávací obsah regionálnej výchovy a hudobnej výchovy so zameraním na ľudové umenie sa v školách s predmetom regionálna výchova výrazne neodlišuje od škôl, ktoré tento predmet nemajú. Napriek tomuto konštatovaniu, učitelia v početných odpovediach z celého súboru deklarovali bohaté zastúpenie aktivít v oblasti ľudovej kultúry najmä v neformálnom vzdelávaní. Učitelia v školách v súčasnosti vnímajú potrebu tematizovania ľudovej kultúry v regióne, v obsahu a forme vzdelávania smerujú k jej regionálnym špecifikám a jedinečnosti.

Záver a diskusia

Longitudinálny výskum od roku 1989 ukázal, že na Slovensku sa rozvíjajú témy regionálnej výchovy a ľudovej kultúry v základných školách systematicky. Veľmi zaujímavý je v tomto kontexte vznik inovatívneho edukačného programu *Rozšírená regionálna výchova a ľudová kultúra*, ktorý bol v deväťdesiatych rokoch experimentálne overený MŠ SR. Dodnes tento program, ako ukázal posledný výskum, sa v školách udržal. Iniciatívy regionalisticky orientovaných škôl zastrešuje od začiatku *Združenie pedagógov na podporu škôl s regionálnou výchovou*.

Po roku 2008 mnohé základné školy začali realizovať voliteľný predmet *regionálna výchova*. Vysoký záujem o predmet v školách inicioval definovanie prierezovej témy *regionálna výchova a ľudová kultúra* v Štátnom vzdelávacom programe (2008, 2015). Odvtedy sa téma rozvíja v rôznych predmetoch, ako sme poukázali vo výskumoch, a zároveň iniciuje vytváranie voliteľného predmetu *regionálna výchova* v školských vzdelávacích programoch. V súčasnosti nám potvrdilo realizáciu tohto predmetu jednou a viac hodinami týždenne na druhom stupni približne 30% základných škôl Žilinského kraja.

V poslednom výskume sa tiež ukázalo, že vzdelávací obsah zameraný na ľudové hudobné umenie sa v školách s predmetom regionálna výchova výrazne neodlišuje od škôl, ktoré tento predmet nemajú. Napriek tomuto konštatovaniu, učitelia v početných odpovediach z celého súboru deklarovali významné zastúpenie aktivít v oblasti ľudovej hudobnej kultúry najmä v neformálnom vzdelávaní. Uvedené výsledky je potrebné ďalej kvalitatívne skúmať v prostredí základných škôl v rámci edukačného a etnografického výskumu.

Bibliografia

- Bagalová, Ľ. (2011). *Pedagogické inovácie na Slovensku z pohľadu učiteľov a riaditeľov ZŠ – priblíženie výsledkov výskumu* [online]. Bratislava: ŠPÚ (NIVAM), 2011. [cit. 30. júla 2023]. Dostupné z: <https://www.statpedu.sk/sk/vzdelavanie/vyskumne-ulohy/pedagogicke-inovacie-slovensku-z-pohladu-ucitelov-riaditelov-zs>
- Cabanová, V. (2005). *Tvorba obsahu vzdelania v regionalisticky orientovaných školách*. Praha: Nakladatelství Epoque, 165 s. ISBN 80-86328-69-4.
- Gašparová, M. (2009). Projekt základných škôl s rozšíreným vyučovaním regionálnej výchovy a ľudovej kultúry ako fragmentu kultúrneho dedičstva – skúsenosti a perspektívy. In: Ligas, Š. – Gašparová, M. (ed.): *Odkaz kultúrneho dedičstva v primárnej edukácii*. Banská Bystrica, s. 57-61.
- Inovovaný Štátny vzdelávací program pre 1. stupeň ZŠ v Slovenskej republike [online]. Bratislava: ŠPÚ (NIVAM), 2015. [cit. 6. júna 2023]. Dostupné z: https://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/svp_pv_2015.pdf
- Inovovaný Štátny vzdelávací program pre 2. stupeň ZŠ v Slovenskej republike [online]. Bratislava: ŠPÚ (NIVAM), 2015. [cit. 6. júna 2023]. Dostupné z: https://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/svp_nsv_6_2_2015.pdf
- Jágerová, M. (2015). Regionálna výchova a prvky tradičnej kultúry vo výchovno-vzdelávacom procese na Slovensku – história, súčasný stav, perspektívy. In: *Etnologické rozpravy*. Ročník 22, č.1, s. 65 – 77. ISSN 1335-5074.
- Jágerová, M. (2019). Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra vo výučbe na základných školách. In: *Rocznik Muzeum "Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie"*, s. 67 – 78. ISSN 2353-2734.
- Krušinská, M. (2012). Regionálna výchova a ľudová kultúra v základných všeobecnovzdelávacích a umeleckých školách. In: Krušinská, M. – Bošelová, M. a kol. *Objavovanie strateného v čase: Umenie a remeslá etnografického charakteru regiónov Liptov a Orava*. Ružomberok: VERBUM – vydavateľstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku, s. 47 – 56. ISBN 978-80-8084-837-8.

- Krušínská, M. (2021). Elementary Art School of Folk Dance and Music in the Context of Regional Culture-Oriented Schools in Slovakia. In: *Central European Journal of Educational Research*. Debrecen: Debreceni Egyetem. Roč. 3, č. 1 (2021), s. 16 – 26. ISSN 2677-0326.
<https://doi.org/10.37441/cejer/2021/3/1/9346>.
- Krušínská, M. (2022). Music Pedagogy in the Context of Ethnopedagogy: Theoretical background of Music Education in Regional Culture-Oriented Schools in Slovakia. In: *Paedagogia Musica*. Plzeň. Roč. 1, č. 2 (2022), s. 41 – 56. ISSN 2788-2047.
<https://doi.org/10.24132/ZCU.MUSICA.2022.02.41-56>.
- Regionálna výchova a ľudová kultúra pre I. stupeň, ŠVP z roku 2015* [online]. Bratislava: ŠPÚ (NIVAM), 2015. [cit. 1. januára 2024]. Dostupné z: https://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/svp_pv_2015.pdf
- Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra: Prierezová téma* [online]. Bratislava: ŠPÚ (NIVAM), 2015. [cit. 1. januára 2024]. Dostupné z: https://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/statny-vzdelavaci-program/regionalna_vychova.pdf
- Schauerová, A. – Maňáková, M. (2015). *Regionální folklor do škol: Manuál pro učitele II*. Strážnice: NUKL, 159 s. ISBN 978-80-88107-32-3.
- Sieť škôl a školských zariadení SR* [online]. Bratislava: CVTISR, 2023. [cit. 1. februára 2023]. Dostupné z: www.cvtisr.sk
- Uhrinová, M. (2021). Formovanie vzťahu detí ku kultúrnym a prírodným hodnotám regiónu v primárnom vyučovaní. In: *Studia Scientifica Facultatis Paedagogicae*. VERBUM - vydavateľstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku. Roč. 20, č. 5 (2021), s. 215-225. ISSN 1336-2232.

PaedDr. Martina Krušínská, PhD.

Centrum etnografie a umenia, Katedra hudby, Pedagogická fakulta
Katolícka univerzita v Ružomberku, Hrabovská cesta 1, 034 01 Ružomberok
martina.krusinska@ku.sk

RNDr. Michaela Holešová, PhD.

Katedra stavebnej mechaniky a aplikovanej matematiky
Stavebná fakulta, Žilinská univerzita v Žiline
Univerzitná 1, 010 26 Žilina
michaela.holesova@uniza.sk